

Az elmúlt időszakban hozzászokhattunk ahhoz, hogy az európai politikai döntéshozók olyan sűrűn jelentenek be újabbnál újabb szakpolitikai célokat és politikai elveket, hogy azt követni is nehéz. Nem látszik világosan, hogy a jelenlegi válság helyzetben az energiahordozók beszerzése kapcsán például mi a fontosabb. Az ellátásbiztonság, a megfizethető ár, a klímavédelem, vagy mindezek felett állnak olyan magasabb kritériumok, mint az adott exportország demokratikus berendezkedése és morális megítélése? Az Európai Unió ezeknek a prioritásoknak a felvázolásában nem következetes. Mintha nem lenne stratégiája, és bosszantó ellenmondásokba futna bele. Olykor a praktikumot érvényesíti, olykor az elvszerűségben hisz.

Az orosz–ukrán háború kitérése kapcsán az EU állást foglalt Ukrajna támogatása mellett. A tagállamok humanitárius segítséget nyújtanak Ukrajnának, segítik az ukrán gazdaság életben tartását, mérsékelik az ukrán emberek szenvedéseit, és erkölcsi okokból az orosz gazdaságra mért szankciókkal igyekeznek megfékezni az orosz offenzívát. A tagállamok egy részének tiltakozása ellenére a szankciók az energiaszektorra is kiterjedtek: az Európai Bizottság nyomására az ötödik szankciós csomagban az orosz szén embargója, a hatodikban pedig a tengeri úton szállított orosz olajra vonatkozó embargó is megjelent. Ez utóbbi ráadásul azt követően került be az Oroszországgal szemben alkalmazott szankciók körébe, hogy a március 10–11-én Versailles-ban tartott állam- és kormányfői találkozón az országok egy része jelezte, az energiaszektor szankcionálása elfogadhatatlan. Mindenképpen természetesen a kőolaj felhasználása elengedhetetlen a gazdaság működtetéséhez, emiatt felmerült a kérdés: ha nem az erkölcsileg elítélendő Oroszországtól, akkor honnan máshonnan vásároljunk olajat?

Az olasz Eni SpA és a spanyol Repsol SA olajvállalat júliustól megkezdheti a venezuelai olaj szállítását Európába. Nem csak Olaszország és Spanyolország csapott le az olcsó venezuelai olajra. A korábbi tilalmat feloldva az amerikai kormány is felhatalmazta a Chevron olajvállalatot, hogy ugyanezen célból tárgyalásokat kezdjen a Maduro-kormánnyal. Teszi ezt az EU és az USA annak ellenére, hogy eddig antidemokratikusnak tartotta a latin-amerikai ország rezsimjét. A jogállamiság és a polgári jogok megsértése miatt az EU számos venezuelai vezetőt vett már fel szankciós jegyzékébe.

Az Európai Unió erkölcsi okokból nem akar Oroszországtól energiahordozót vásárolni, ugyanakkor látni

## Elvtelen elvi olajbeszerzések



LITKEI MÁTÉ,  
környezetgazdálkodási  
mérnök

kell, hogy a tagállamok nem mindig olyan finnyások, amikor az emberi jogok megsértéséről van szó. Az EU nem csak az ilyen értelemben kétes hírű Venezuelától szerez be olajat. 2005–2019 között közel 3,1 billió euró értékben importált olajat olyan államokból, amelyeket a Freedom House nem sorolt a szabad országok közé. Az öt legfontosabb importforrás, Oroszország mellett, Szudán-Arábia, Líbia, Kazahsztán és Irak. Ugyanezen időszak alatt a Freedom House által csak részben szabadnak minősített országokból közel 411 milliárd eurónyi importolaj érkezett, döntően Nigériából, kisebb részen Mexikóól és Kuvaitból. A nem szabad országokból 2019-ben behozott több mint 2,5 milliárd hordó olaj közel 60 százalékát a demokrácia szabályairól szívesen prédikáló öt ország importálta: sorrendben Olaszország 404, Németország 374, Spanyolország 277, Franciaország 254, Hollandia 194 millió hordót.



FOTÓ: GETTY IMAGES

Hasonló paradox morális helyzetet szült az is, amikor Németország legutóbb Katarral kötött átfogó energetikai együttműködést. Németország, Európa legnagyobb gazdasága évente mintegy 100 milliárd köbméter földgázt fogyaszt. Ennek mintegy 55 százaléka Oroszországból érkezik az Északi Áramlat 1. vezetéken keresztül, amit pótolni kellene valahonnan. Katar azt tervezi, hogy 2024-ben megkezdje a cseppfolyósított földgáz (LNG) szállítását Németországba. Ezzel az a gond, hogy az LNG drágább és környezetszennyezőbb, mint a vezetéken érkező földgáz, ráadásul Katart több ízben is kritizálták az emberi jogok megsértése miatt. Legutóbb a melegjogi szervezetek emeltek szót az arab ország ellen, mivel a homoszexuálisokat három évig terjedő börtönbüntetéssel sújthatják, bizonyos esetekben pedig halálbüntetés jár a szexuális identitás felváltása miatt. Oroszország és Irán után Katar rendelkezik a világ legnagyobb földgáz-tartalékával. Az S&P Global Commodity Insights adatai szerint Katar már most is kulcsfontosságú LNG-szállító az európai piacon, 2021-ben összesen mintegy 23 milliárd köbmétert exportáltak a kontinensre, ami a teljes európai fogyasztás körülbelül 5 százalékát tette ki. Katar legnagyobb felvevőpiaca Olaszország (6,6 Mrd köbméter), az Egyesült Királyság (6,2 Mrd köbméter), Belgium (3 Mrd köbméter), Spanyolország (2,7 Mrd köbméter) és Lengyelország (2,4 Mrd köbméter) volt.

A háború kitérése óta Európa számos elvet rúgott fel, hogy elvi kérdésekben következetes maradjon. A hosszú távú gázbeszerzési szerződéseket az EU nem nézte jó szemmel, most kifejezetten ilyeneket akar megkötni. A kitermelési technológia, a metánterhelés és a szállítás karbonlábnyoma miatt az LNG körülbelül harmadával károsabb a környezetre, mint a vezetékes gáz és drágább is. Ráadásul morális okokból az EU a korábban elítélt vagy egyenesen szankcionált Oroszországhoz képest most kevésbé erkölcsstelennek gondolt országokból próbál meg energiahordozókhoz jutni, ami nem tűnik túl etikusnak.

*A kőolaj felhasználása elengedhetetlen a gazdaság működtetéséhez, emiatt felmerült a kérdés: ha nem az erkölcsileg elítélendő Oroszországtól, akkor honnan máshonnan vásároljunk olajat?*



BLAHÓ LEVENTE,  
a Raiffeisen Bank  
Magyarország Zrt.  
senior elemzője

### ELEMZŐ

## Powell infláció elleni harca

Jerome Powell, az amerikai jegybank elnöke nehéz helyzetben van. Meg kell fékeznie a negyven éve nem látott magasságba szökő fogyasztói inflációt. A legegyszerűbb mód erre az alapkamat megemlése, amit már idén márciusban meg is kezdtek. Azonban hosszú még az út a Fed által célzott 2 százalék körüli inflációs szint eléréséhez, ami minden bizonytalanság kárával jár majd együtt.

A 2008-as pénzügyi világválság során az akkori Fed-elnök, Ben Bernanke korábban példátlan jegybanki intervenció mellett döntött, hogy elejét vegye a tényleges gazdasági összeomlásnak. Erőfeszítéseit siker koronázta, de a könnyű pénzhez hozzászokott a piac. Legelőször 2015-ben mutatkozott igény arra, hogy a rendkívüli likviditást csökkentsék. Akkor 25 bázisponttal 9 év után először kamatot emeltek. A sorozat egészen 2018 végéig tartott, amikor 2,5 százalékra értek, sőt ekkorra a rekordszintű jegybanki mérlegfőösszeget is elkezdtek csökkenteni. Ekkor hangzott

el már Powell szájából, hogy további szigorítások szükségszerűek, amire a részvénypiacok gyorsan 20 százalékot estek. Ennek hatására pálfordulás következett be a monetáris tanács hozzáállásában, aminek eredménye, hogy 2019 őszén kamatsökkentésbe kezdtek. Ezt a folyamatot a koronavírus járványra adott – még a 2008-ban tapasztalt jegybanki intervenció mértékét is felülmúló – segítség tetőzte. Az alapkamat újra rekordalacsony szintre zuhant, míg a mérlegfőösszeg, a korábbi rekordszintről megháromszorozódott. Ez kiegészült szintén példátlan fiskális támogatással. Az ilyen mértékű likviditásbőség természetesen inflációhoz vezetett.

Az Egyesült Államok közigazgatási körében nagy tisztelet övezi Paul Volcker volt jegybankelnököt, mert drasztikus módszerekkel, de sikerült megtörnie a rekordszintű inflációt. Az már feledésbe merült, hogy mindennek a következménye, hogy két év alatt kétszer is recesszióba süllyedt az ország. Volcker az 1980-ra 15 százalék közelébe ugró infláció ha-

tására rekordszintre, 20 százalékra emelte az alapkamatot, kétszer is egy év leforgása alatt. Egy jegybankelnök számára nincs nagyobb szégyen, mint kudarcot vallani az első számú mandátum – az árromlás 2 százalék körüli szinten tartása – teljesítésében.

Powell most ezzel a kihívással szembesül. Ahogy a fokozatosan borúsabb képet kirajzoló nyilatkozataiból is kivehető, tisztában van azzal, hogy a rendkívül káros magas inflációs környezetet, ami a gazdaság minden szereplőjét és aspektusát negatívan érinti, nem lehet a gazdasági növekedés akár jelentősebb visszafogása nélkül megtörni. Így május végén egy interjúban új irányvonalat vázolt fel. Véget ért a 2008 óta tartó a piaci csökkenéseket tompító és aktívan közbeavatkozó jegybank idősza, helyette az infláció letörése lett a fő motiváció. Mindenáron. A pénzügyi kondícióknak is szigorodniuk kell. A jegybanki nyelvezetben pénzügyi kondíciók névvel illetik a részvénypiacokat, azaz már nem számít a 20 százalékos beesés, sőt

további várható. Hiszen eddig minden rendezett körülmények között zajlott.

Az alapkamat szint a májusi, 2000 óta nem látott 50 bázispontos emelést követően júniusban és júliusban is hasonló mértékben fog emelkedni. Sőt egészen addig, amíg egyértelmű és meggyőző bizonyíték nem áll rendelkezésre, hogy az infláció már csökkenésnek indul. A Fed márciusi előrejelzése szerint a semleges kamatszint, ami se nem fűti, se nem hűti a gazdaságot, 2,4 százalékon található. Biztosra vehető, hogy már őszre magasabb, azaz a gazdaságot aktívan lassító alapkamatszint lesz a tendencián. Ekkorra teljes fokozatra kapcsol júniusi szintjéről a mérlegfőösszeg leépítése is, havi 95 milliárd dollár értékben. Szerencsére az erős munkaerőpiac tompítja a negatív hatásokat.

Mindenféleképpen szükségszerű intézkedésekről van szó, hiszen, ahogy Powell állította: „az árstabilitás helyreállítása nem képezheti vita tárgyát. A gazdaság nem működik a munkavállalók, a vállalkozások vagy bárki számára árstabilitás nélkül. Ez a gazdaság alapköve, tényleg.”

### VILÁGGAZDASÁG

Főszerkesztő: **Deák Bálint**  
Főszerkesztő-helyettesek:  
**Dénes Zoltán, Túrós-Bense Levente**  
Lapszerkesztő: **Pető Sándor**  
**mediaworks**  
Content first.  
Előfizetéssel kapcsolatban  
hívható telefonszám: **06-46-998-800**  
ugyfeljegyzés: [ugyfeljegyzes@mediaworks.hu](mailto:ugyfeljegyzes@mediaworks.hu)

Rovatvezetők: **Gyöngyösi Balázs** (Magyar Gazdaság) ■ **Sárosi Viktor** (Tőkepiacok, Külgazdaság) ■ **Gócsa Éva** (Vélemény) ■ Szerkesztők: **Andor Attila, B. Horváth Lilla, Kelemen Zoltán, Klein Ron, Kriván Bence** ■ Főmunkatárs: **Hecker Flórián** ■ Olvasószerkesztő: **Balog Emerencia** (vezető) ■ Kiadványszerkesztők: **Máriás Judit** (művészeti vezető), **Lovas Bence** ■ Kiadó: **Mediaworks Hungary Zrt.**, **Kálmán Erika** elnök-vezérigazgató, **Bulyáki Iván** terjesztési igazgató ■ **Előfizetési díj:** 1 évre 90 000 Ft, fél évre 45 000 Ft, negyedévre 22 500 Ft, egy hónapra 7500 Ft ■ **Előfizetéses napilap terjesztő partnerünk a MédiaLOG-DMHM Zrt.** (mlglog.hu) ■ Árus terjesztés: **Lapker Zrt.** ■ ISSN 0042-6148 ■ Nyomdai előállítás: **Mediaworks Hungary Zrt.** ■ E-mail: [nyomda@mediaworks.hu](mailto:nyomda@mediaworks.hu) ■ Felelős vezető: **Szabady Balázs** nyomdaigazgató ■ Szerkesztőségi titkár: **Szebényi Katalin** ■ Munkaszám: 443000 ■ **Adatvédelmi irányelveink a vg.hu internetes oldalunkon olvashatók.** ■ A mai lapszámot szerkesztette: **Dénes Zoltán**

A VilágGazdaság bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értésüléseket átvenni csak a VilágGazdaságra hivatkozva lehet. A lapban közölt táblázatok adatai tájékoztató jellegűek, amelyekért felelősséget nem vállalunk. A VilágGazdaság és a VilágGazdaság Online tartalmait (fotók, írott anyagok vagy azok részletei) a kiadó írásbeli vagy elektronikus dokumentumba foglalt engedélyével közzétehető a nyilvánosságához. Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a különböző versenyeken, játékokon, akciókon, szavazásokon, rejtveny pályázatokon stb. részt vevők által személyesen, írásban, telefonon, SMS-ben, interneten, e-mailben megadott személyes adatok nyilvánosságunkba kerülnek. Az adatokat megadva Olvasóink hozzájárulnak ahhoz, hogy azok felhasználásával a Társaságunk érdekeltségébe tartozó cégek (Mediaworks Hungary Zrt., Népszabadság Zrt., Primus Népszabadság Médiakepzési Kft.), amelyek az adatok feldolgozását is végzik, előfizetéses megrendeléseiket teljesítsék, akcióikra, kiadványaikra és egyéb szolgáltatásaikra felhívják az Olvasók figyelmét. Az érintettek felvilágosítást kérhetnek az általunk kezelt személyes adataik köréről, felhasználásuk módjáról és céljáról, és bármikor kérhetik azok helyesbítését, felhasználásuk korlátozását, illetve törlését.

**Kiadó és szerkesztőség:**  
1082 Budapest, Üllői út 48.  
telefon: 06-1/489-1128;  
e-mail: [vginfo@vg.hu](mailto:vginfo@vg.hu);  
központi e-mail: [vg@vg.hu](mailto:vg@vg.hu)

**Hirdetések felvétele:**  
telefon: 06-1/460-2529;  
e-mail: [hirdetes@mediaworks.hu](mailto:hirdetes@mediaworks.hu)

**Kézbesítéssel kapcsolatos reklamációk fogadása:**  
telefon: +36-1-999-9689  
e-mail: [ugyfeljegyzes@mlglog.hu](mailto:ugyfeljegyzes@mlglog.hu)